



Mapa wątpliwych patronów

Choć od rozpoczęcia transformacji ustrojowej mija już 28 lat, na planach miast wciąż odnajdziemy al. Planu 6-Letniego czy ul. Czynu Społecznego. Narzędzia GIS pozwalają łatwo i szybko wskazać takie miejsca, co powinno pomóc w trwającej od ponad roku tzw. dekomunizacji.

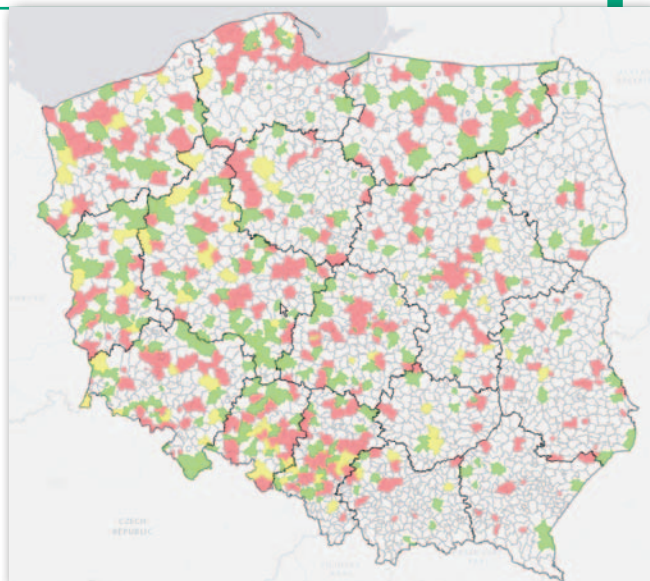
Jakub Łuczak

Zgodnie z ustawą z 1 kwietnia 2016 roku *o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* (zwaną dekomunizacyjną) samorządy dostały czas do 2 września br., aby usunąć z przestrzeni publicznej w szczególności nazwy ulic odnoszące się do minionego ustroju politycznego. Od podpisania tego aktu przez prezydenta lokalni władarze przystąpili do narzuconego zadania z różnym podejściem: jedni od lat oczekiwali takich przepisów, by pozbyć się niechlubnych nazw, o których zapomniano podczas transformacji, inni konieczność wprowadzenia korekt uznali za przykry obowiązek, nierzadko próbując sprytnie obejść ustawę (zwykle zmieniając wyłącznie uzasadnienie do uchwał o nadaniu nazwy). Jeszcze inni zmian w ogóle nie przeprowadzili. W przypadku niewykonania tego obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorial-

nego wojewodowie wydawać będą stosowne zarządzenia zastępcze nadające do 2 grudnia br. nowe – w myśl ustawy stosowne – nazwy.

Nadawanie nazw ulic jest niewątpliwie procesem złożonym, zależnym od wielu czynników. Nazwa, oprócz podstawowej funkcji orientacyjnej i ewidencyjnej, staje się swego rodzaju pomnikiem, włączając nazwany obiekt w system relacji kulturowych. Istotne jest zatem przeprowadzenie koniecznych zmian w duchu poprawności historycznej, ale i swobodnego konsensusu społecznego, tak aby należyście rozliczyć miniony ustroj, uhonorować postaci faktycznie zasłużone dla historii kraju i regionu, a przy tym nie wprowadzać niepotrzebnego chaosu w życiu lokalnych społeczności.

Podstawą do dokonywania zmian podyktowanych przepisami ustawy dekomunizacyjnej stały się opinie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Instytucja ta publikuje na swojej stronie internetowej li-



Stopień przeprowadzenia dekomunizacji w gminach: kolor czerwony – nie przeprowadzono, żółty – częściowo, zielony – całkowicie

stę nazw podlegających zmianie. Warto jednak podkreślić, że samorządy cały czas zwracają się do IPN-u z prośbami o ocenę zasadności zmian innych nazw, w szczególności ulic poświęconych lokalnym działaczom. Z tego powodu lista ta ma charakter otwarty.

Wspomniane opracowanie stało się podstawą do wykonania mapy dekomunizacji, której autorem jest Jakub Łuczak z Koła Naukowo-Badawczego GIS Politechniki Wrocławskiej. Jest dostępna pod adresem ZmianyNazwUlic.pl i powstała we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej oraz Stowarzyszeniem

KoLibier. Interaktywną mapę dekomunizacji przygotowano z wykorzystaniem programu ArcMap firmy Esri oraz platformy ArcGIS Online z narzędziami API for JavaScript. Pierwsza aplikacja posłużyła do przeprowadzenia analiz przestrzennych oraz przygotowania danych. Pozostałe rozwiązania wykorzystano do publikacji mapy w internecie. Jako danych źródłowych użyto natomiast rejestru TERYT prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny, a także Państwowego Rejestru Granic i Państwowego Rejestru Nazw Geograficznych (utrzymywane przez GUGiK).

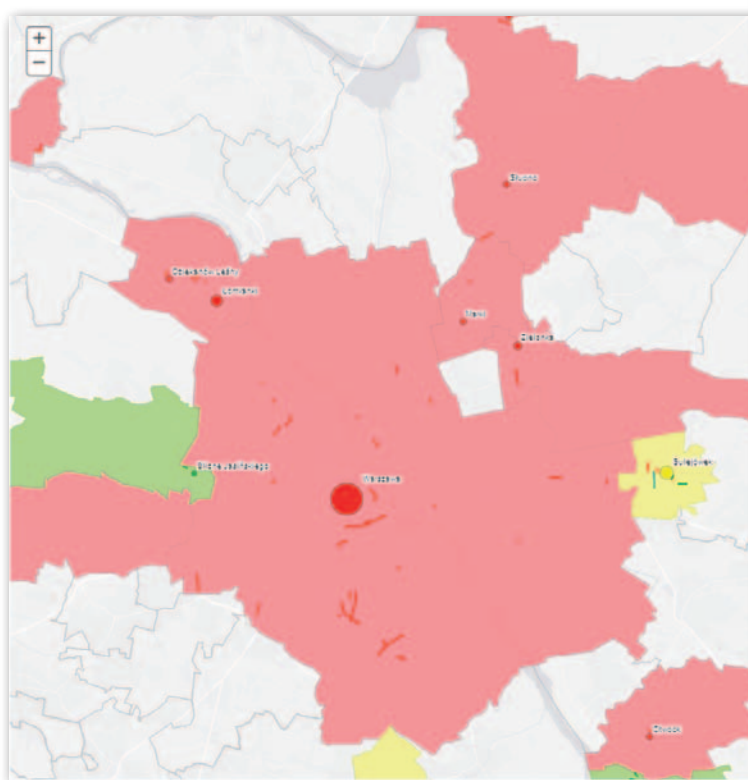
Efektom prac jest kartogram wskazujący przy użyciu intuicyjnych kolorów postęp procesu zmian w poszczególnych gminach, liczbę obiektów podlegających zmianie, a także przebieg ulic (i innych obiektów), których owe zmiany dotyczą. W wyniku analizy rejestrów publicznych oraz ciągłego monitorowania dzienników uchwał poszczególnych województw według stanu na 18 sierpnia br., a więc na mniej niż miesiąc przed terminem określonym w ustawie dekomunizacyjnej, wskazano 1875 „podejrzanych” obiektów, z których 1057 otrzymało nową nazwę lub nowe uzasadnienie do nazwy już istniejącej. Liczbę obiektów podlegających zmianie należy jednak traktować jako wartość orientacyjną, gdyż – jak już wspomniano – wykaz publikowany przez IPN ma charakter otwarty, a samorządy dokonują zmian ulic, których patronami są postaci i organizacje dotychczas w nim nieujęte.

Warto zaznaczyć, że zgodnie z przepisami ustawy dekomunizacyjnej zmiana dokonana na podstawie tego aktu nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową. Oznacza

to, że np. dowód osobisty mimo zmiany nazwy ulicy, przy której mieszka osoba się nim legitymująca, będzie ważny, dopóki nie upłyne jego termin ważności. Ponadto pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne związane z wprowadzeniem nowej nazwy w księgach wieczystych i rejestrach, ewidencjach oraz dokumentach urzędowych są wolne od opłat.

Nie obędzie się jednak bez zmian szyldów, wizytówek, papieru firmowego, ogłoszeń czy reklam, których koszty muszą pokryć ich właściciele. Wśród mieszkańców, których zmiany dotyczą bezpośrednio, pojawiały się również wątpliwości dotyczące problemów związanych z dostarczaniem korespondencji czy interwencjami służb ratunkowych. Pozostaje mieć nadzieję, że samorządy w należyty sposób zadbają o poprawne oznakowanie miejscowości, a także funkcjonowanie nowych nazw w systemach teleinformatycznych.

Autorzy projektu ZmianyNazwUlic.pl zwracają się z prośbą o nadsyłanie informacji dotyczących wciąż istniejących w kraju nazw (nie tylko ulic czy placów), które objęte są przepisami ustawy dekomunizacyjnej. ■



Wybranych obiektów: 2
< >

ul. Krasickiego

województwo:	mazowieckie
powiat:	miński
gmina:	m. Sulejówek
miejsowość:	Sulejówek
nazwa wg rejestru ULIC:	ul. Krasickiego
patron:	Janek Krasicki
link do uzasadnienia IPN:	Więcej informacji
kategoria:	podlega zmianie
czy dokonano zmiany nazwy:	tak
data zmiany:	26/1/2017
nowa nazwa:	ul. bpa Ignacego Krasickiego
pozycja w Dzienniku Urzędowym:	2017.301
link do uchwały:	Więcej informacji
uwagi:	